

Žigonovo leto 2022

Gradivo za razpis uglasbitve poezije Andreja Žigona (1952–2003)

V sledečem gradivu je izbor pesmi iz naslednjih del:

- **Zeleni oblaki (1971) – v celoti**
- **Krt v sedlu (1986)**
- **Regratov venec (2004)**

Za uglasbitev se lahko uporabi tudi druge pesmi iz teh pesniških zbirk.

Več informacij o Andreju Žigonu dobite na naslednjih povezavah:

- portal Kamra: <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/andrej-zigon-aleluja/>
- oddaja Odklop: <https://www.youtube.com/watch?v=ijsa09ZynfM&t=14s>

POZOR! Sledeče gradivo je namenjeno zgolj za uporabo za natečaj uglasbitve Žigonovih del!

ZELENI OBLAKI (1971)

1. PESEM

Nocoj
so vsa kopja
uprta
v
lok bežeče gazele.

Obležati mora
Z zlomljenim vratom,
čeprav jo lovim
do jutra

2. SPOMIN

Visoko čelo je imel,
na gubah potujoče barke,
pod krovom vino
in noči zgorele
ob ljubicah,
harmoniki veseli.

Pozimi je odšel.

Na peči sem sedel
in nisem razumel,
zakaj tako mati joče.

V rokah papir
In na papirju
barki dve.

3. INŠTRUKCIJE

Zvoniti bi moralo!
Debeli sluga spi?

»Za domačo nalogo:
stran137,
prve tri vaje spodaj!
Pazite na specifični naboj!«

Zvoni!! Zvoni!!
Ne spi!!!

V travi brat sedi
in se z belim psom,
ki rad oblaja zvezde,
v noč igra.

»Greš z nami v Rotovž?
Robert časti!«

»Ne morem!
Instrukcije imam!«

Molče zavijem za vogal.

Iz torbe jabolka diše;
instrukcije imam,
instrukcije imam.

4. SEKIRA

Mati in brat
utrujena spita ...

Nenadoma planem
z vozlom v očeh
in obstanem,
kakor da bi me nekdo
presekal na dvoje.

Mati in brat
utrujena spita

5. MOJA ČRNA KITARA

Rekel sem si, da obiščem prijatelje
tisto popoldne;
pa nisem odšel nikamor.

Moja črna kitara
je visela na steni;
nisem se je mogel braniti.
Obsedela sva skupaj
z dušo v grlu
in mehkim kovancem v očeh.

Tako tisto popoldne
Nisem odšel nikamor.

6. POPISANI ZVEZKI

Nekje v stari omari
Ležijo popisani zvezki
prvih klopi.

Le mati se kdaj
skloni nadnje
in jih tiho odpre.

Njene solze
cvetijo vame,
ko prihajam pijan
domov ...

gradivo razpisa

7. GLOBOKO V VODNJAKU

Čutim
suha usta,
daljno žejo
po
Ljudeh,
po
Drevju.

Samo
človek sem,
zato je moje hrepenenje
sveto,
kakor zbrana molitev.

Razsula si mi obraz v prgišče črnih drobtin ...

8. ŠKOLJKE

Ko preraste večer
samotne zidove
z vonjem po toplih obalah,
sedem v pesek
in si trgam pene
v dlani,
kakor šmarnice
za ljubezen.

Takrat se morje odpre
in mi ponudi polne roke
školjk.

Nihče ne ve,
koliko malih čudes
mi je podarilo,
nihče,
samo jaz,

ki že sanjam,
že sanjam belo
jadro ...

9. TVOJ

Tvoje ustnice
so
krhlji mandarin,
drobne
so,
nemirne
in ko me poljubiš,
sem ves tvoj ...

gradivo razpisa

10. VČASIH JE TEMNO ZA VRATI

Moja
majhna
soba;
štiri stene
z grozdi na ometu,
miza,
stoli,
okno vrezano v nebo.

Včasih je temno za vrati.

In tedaj se spomnim draga,
tvojih belih rok,
ki mro med semaforji,
vročih ust, en,
ki hlepe po zraku,
vej,
ki bi se rade zlile
v zeleno simfonijo.

*Pridi kdaj!
Pridi v belem,
srečna in brezskrbna,
naj se zruši
strop nad nama
v venec modrih rož
in blagih krogov!*

Včasih je temno za vrati.

11. DEKLICA Z VELIKIMI MODRIMI OČMI

Vsako pomlad
se vrabci vračajo
pod gimnazijska okna
in jaz sem spet
ob njej,
deklici z velikimi, modrimi
očmi
in
torbo v roki.

Stopil sem čez cesto.
Ona je stala
na
drugi strani.

Nikoli ni hotela čez rdečo;
mene pa je preprosto
povozil tovornjak.

12. LJUBEZEN KAKOR PEPEL

Vsa ozvezdja
so padla
v
tvoje zenice.

Nisi zaprla oči,
ko sem ti z usti
razgalil črto vratu,
belo in divjo.

Morje in ti!

Bobni v bokih,
ogelj črnih las
na produ
in noč nad nama,
kakor oglje.

13. RAZSUTI OBRAZ

Razsula
si mi obraz
v prgišče črnih drobtin,
izsušila
veseli utrip sanjavih dreves,
razklala
upanje
na dvoje trhlih polen,
mlahavih, brezčutnih.

Na obalo si tekla,
hitreje, močnejše,
na žgoče razpotje,
ki loči danes oba.
Razprla si prste,
narahlo, počasi
in vetru prižela rzsuti obraz.

14. PEST MEDENIH HRUŠK

Po kolovozih so goreli
zadnji vozovi sena.
Nekje je ugašalo sonce
in pelo v utrujene njive.

V pest
sem si nabral medenih hrušk.

Za dva bi jih bilo dovolj ...

*Cesta zna ljubiti, reka tudi. Sedeš
k njenim nogam in priteče ti v
naročje ...*

15. POMLADNA

V nedeljo dopoldan
pohajam po stezi navzgor
ob zelenem potoku.

K ušesu
prislonim njegovo zapestje,
ribe so drzne in smele:
njihove luske so radostne solze,
njihovi hrbti so ritem črnega jazz.

Poldne zvoni.

Brstje
pozvanja s polnimi nedri ...

16. ČUDOVITA BITJA

Nikoli ne razbijem
krožnika,
kadar
jem s smrekami
zeleno omako.

Čudovita bitja
so to,
mračna
in silna.
Vendar,
ko položiš roke
na prt
iz mravelj
in rož,
ti nasujejo zrele tišine
v oči,
kakor dobra kmetica orehov.

Potem omahneš v korenine
In vzcvetiš proti vrhu.

17. JESEN

Pozno popoldne
sem zašel s poti
in zaspal v travi.

Zbudilo me je listje
na obrazu,
krhko,
kakor izgorele solze,
živo,
kakor od jeseni.

Nisem vedel,
da znajo oblaki mrmrati
srnam tako poželjivo.

Bila je jesen ...

18. STOJNICE

Ko postavijo oblaki
stojnice
nad
mesto,
sežem
v žep
in si kupim
cvetače
za zadnji tisočak.

Potem rožljajo v meni
vso pot do doma,
ti neumni oblaki!
In ko jih umirim,
mi še vedno ne verjamejo,
da so našli prave oči,
oči z dolgo poletno travo
za svoje žrebce.

19. PROST

Poljubil sem
cesto
na prašno srce.

Sedaj sem prost.
Zapustil sem včerajšnji dan
z bisago na rami.

Cesta zna ljubiti,
reka tudi.
Sedeš k njenim nogam
in priteče ti
v
naročje.

gradivo razpisa

20. GRMOVJE ZELENEGA DOMA

Ko bo hrib zorel
v polno, jesensko omizje
in bodo grmovja točila
pivo po zapuščenih senožetih,
pridem,
z dolge, trudne poti.

Oblaki
mi bodo ponudili stol
in me spraševali to in ono,
o črnkah,
o rdečih pristaniščih.

Jaz pa bom zaklel
in pil,
pil do smrti
iz penečih grmovij zelenega doma.

Krt v sedlu (1986)**Na štop, na skus vozniki po deželi briški**

Pšenični val
v bisago pljuskne,
sandali so pripravljeni na vzlet.
Zaigraj mi na orglice,
čez kopita kamnov obcestnih me razpni,
južni veter.
Poslikani kitari
se odpirajo
ciganski boki.

Vroč kava pod platano.
Lyonski mostovi v daljavi:
»Nocoj bova spala med tiri, Jacqueline,
in grizla sredico človeške bližine ...«

Pa se zaljubiš v klošarja,
ki so ga slekli do gat
pred inštitutom za izobraževanje morskih
prašičkov,
barabe!

Pa se hvališ v domači gostilni
kje
vse
si
že
bil.
»A, v Atenah?«

Tu bom ostal na zeleni ploščadi
Notranjske, z dvignjenim palcem,
Do sodnega dne.

Polnočni obisk

Slišal sem smrt
po stopnicah hoditi;
gola
je obstala med vrati:
v čeljustih
šop izpuljenih las.

Koliko svetlobe
zmore to jutro,
ko vrtinči sonce
v kačji vrat!

gradivo razpisa

Strah

Skozi okno se guba žamet noči,
na njem kostanjevo listje tihotno plameni.

Na mizi luč in mišje srce.

Zateglo zdehajo vlaki v dalj,
prižigajo mačje oči.

gradivo razpisa

Zima

Polje diha bel drget,
bele vrvi trzajo v nebesa,
zadrgnjene krog belega drevesa.

Ščebet snežink ...

Smrtni šepet

gre čez črne škrge vaških orgel,
bele harpune se lomijo skozenj.

Zmrzla sinica vzplamti v naročje noči ...

gradivo razpisa

Šok sonet

Doktorju Miru Košaku in njegovi družini

V goltu vihari drevo. Pod votlo nebo
zategli klici jate ptic.

Mrtva struga lesnike hrope.
Krvavi mesec žanje zvezdne snope.

Ure pustote kapljajo v srčno modrino,
ko sonce na vratih oznani rojstvo Venerino.

Na pladnju sestra v belem prinaša grozde
zraka.
Dahniti ne smem. Kri je razcvetena njiva
mraka.

Kodri, kodri

Ko te ni v hodnikih dneva,
v krošnji slepega večera
ziblješ žvrgolenje tankega nemira,
na oči mi dalnja roka lega

kot snežni robec na ravan.

Kodri, kodri, rženi,
bosi kodri
na tilniku noči.

gradivo razpisa

Mala Lorelaj

Šipkov svrat na kamniti ogradi
in
kri škropeča med oblaki ...

Kaplja,
 kaplja
 večerni mrak.

V brezno pahnjena Lorelaj
prebudi se v siju mladega telesa;
iz tolmana stopa srnooka,
plamen žitnih las čez goli pas ji vzvalovi.

»Mala Lorelaj, prihaja maj, prihaja maj!«

Molitev

Prelomi se,
v popotno torbo se prelomi,
hlebec sonca – vino mraka!

Pajek črnokrižni prede prašna pota.

Povij me,
v srčni metež me povij,
žitnoroko polje – makova zibél!

Plane v sonce krt, pade v črno podivjan.

Vzvalovite,
drget bokov njenih razžarite,
bliski šmarnic – solze griča!
Čez zvezdni slap v prepad noči
čas odnaša utopljenko.

Trgatev

Razsuši korito se luči,
še včeraj žejo žuboreče;
na pragu let drhte strmi
v rujni gozd in karavano voz
starec gluhi
in ne reče muhi,
ki v svetel spomin podoknico brenči
deklici, ki v gorbu spi,
in ne reče muhi,
da v rujnem grozdu dnevi mu grenko mede
in morebiti jutri že
iz karavane voz na kolovoz noči
kaplja krvi
 zabliska se,
 v gromu galaksije se izmije.

Ožbej

Po polju, grapah in bregu,
od bajte do bajte v snegu
je nosil namlete rži.
povrhu še merce tri:

staruhi za nov paternošter
mladenki za lunino sponko,
otroku za grahov privid.

Čez pozne griče je hodil domov,
bal se ni risa ne steklih duhov,
v odpadlih rokah so kresovi noreli,
tokrat pred mlinom so obnemeli:

V ljubezni postrv z oblakom se združi.
Čakala ni njega Rozika mila.
Z lasmi je objela mlinsko kolo.

V kamro več mlin ne šklopoče,
ne smeje se Ožbej, ne joče;
čas razkoračen na steni stoji,
ajatutaja golči, trga obrvi.

Fantje iz Cukrarne

Josipu Murnu in Marku Pavčku

Utrgan zvon čez strehe tava,
kresnice zlomljene blazne,
polegli so kostanji krog vodnjaka,
spod cvetnih piramid ječe.

Korito zgrizla je milina,
na britev curek pada,
brezumno kri v prah povija
zaspana smrtna serenada.

V viskokih oknih bezgovi obrazi,
vnetljivih pecljev od srca,
izvir izgrebejo v nagrobni vazi,
presunjeni od krutega sveta.

Proti domu

Meči si v usta prsti,
ne pregrizneš krog vrata vrvi,

zarana zarana,

ko tvoj dih je kamnita tetiva,
ki proži jo slutnja vulkanska.

Ne, nisi ti, ti proti domu goreč,
z noži v nozdrvih,
srno na plečih,
nisi ta svet.

In ne iskra slane,
ki nagelj od teže dehtenja
jo vase za zglavje povija,

zarana, zarana,

ko baloni še spijo,
že lastovkam svitanje
zdeha prijazno žgoljenje.

Zarana, zarana:

Mehko kot odpuščanje rahlo
krila na vzhod zaveslajo.

Noč

na tiste zgrmi, ki jo z upajočim korakom
preslepijo.

Ej, za zadnjimi griči svitanje
slutim,
na vislicah vran,
ej, sonce nasmejano!

Najhuje je stopiti z roba.
Pol svetel. Pol v solzah. Večen.

gradivo razpisa

Azurna slutnja

Tanji Zrnič in Metodu Pevcu

Iz šipka,
ki rosi ga gozdni vir,
se izvije gola deva:

žuboreče belovitka,
v očeh smaragdni mir,
bosa travnato tišino pošumeva.

Robidno napeti boki;
skledo zabeljenih žgancev nosi v roki.

Skloni se,
v dišeč objem izdahne,
ko mrtvi oglar
v srcu zemlje
s črvi v goltancu
temelje sveta spodmakne.

Umreti – živeti – puščaviti*Petru Kolšku*

Prepresti s pajčevino lunina krajca.
Zaspati v čipko starkinih prstov.
Zlekni se v strok miru,
v opoldansko senco okamenelega slapu.

Stopiti na trnjevo slutnjo.
Mrtvi grabljici dahni senožeti v oči.
Orositi noč iz zubljev v srčni slami.
Iztrgati se iz zlatih zob tolsti podgani.

Curkoma trgati strune studencev
v nenasitno lutnjo puščave.

Uspavanka

Brusilnik kresne noči,
zvezdna pahljača,
petelinja roža v stroku besede ...

lejla lejla la ...

Kdo se sprehaja po tenkem obodu telesa,
kdo si japanke sezuje, na drobno poplesuje ...

lejla lejla la ...

Usteca moje ljube na zadihani šipi?
Gozdni škrat s piščalko iz rumenega dežja?
Brvinik mehkožer?
Telefonska govorilnica
v hlebcu vzhajajočega trga?

lejla lejla la ...

So otroci doma? Tu gasilci iz pekla.
Klatimo orehe z neba.

lejla lejla la ...

Nikar ne sprašuj preveč zakaj in kako
in kdo je oče fižolovi prekli ...

lejla lejla la ...

In je umirala mati.
Za vasjo ob potoku sta se deklici slekli,
lase razpletli in peli v noč ...

lejla lejla la ...

Ne zaspi, ne zaspi,
že se jutro jutranje jadro blešči
v skodelici mornarskega čaja ...

lejla lejla la ...